BETÆNKNING

OM

POSTTAKSTER I DEN INTERNORDISKE UDVEKSLING AF BREVE

AFGIVET AF
DEN NORDISKE PARLAMENTARISKE KOMITÉ
FOR FRIERE SAMFÆRDSEL M. M.

BETÆNKNING NR. 105

1954

65.86/7 ex. 3

SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTETS
BIBLIOTEK
BORGERGADE 28, K - MI 9811

A/S J. H. SCHULTZ UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI - KØBENHAVN

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Indledning 5

I. Historisk oversigt 5

II. Den nuværende brevporto 8

III. Portoen for breve indtil 500 g 9

IV. Portoen for breve over 500 g 10

Konklusion 11

Bilag 12

Indledning.

På sit første møde i København i februar 1953 vedtog Nordisk Råd en rekommandation (nr. 2) af følgende ordlyd:

„Nordisk Råd henstiller til medlemsstaternes regeringer i kontakt med Finlands regering at søge samarbejdet mellem de nordiske lande på post-, telegraf- og telefonvæsenets område yderligere fremmet.

Rådet henstiller endvidere, at regeringerne lader udrede spørgsmålet om de praktiske og økonomiske muligheder for en ordning, hvorefter de enkelte landes indenrigstakster for post- og telegrambesørgelse kommer til at gælde også for post og telegrammer til de andre nordiske lande, og hvorefter telefontrafikken inden for det nordiske område baseres på ensartede zoneberegninger. Denne udredning ville efter rådets opfattelse mest hensigtsmæssigt kunne foretages af den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel."

Regeringerne, respektive parlamenterne, har herefter stillet komiteen den opgave i samarbejde med de pågældende post- og telegrafstyrelser at undersøge de praktiske og økonomiske muligheder for at gennemføre de i rådets rekommandation omhandlede forslag. Komiteen har fundet det mest formålstjenligt at dele opgaven således, at posttaksterne og telegram- og telefontaksterne behandles hver for sig.

Da de problemer, som skal løses for at gennemføre den omhandlede koordinering af de nordiske posttakster, er meget uensartede for de forskellige forsendelsesarter, har man fundet det mest praktisk at søge de i rådets rekommandation omhandlede forslag realiseret etapevis.

Komiteen har endvidere fundet det hensigtsmæssigt først at rette opmærksomheden mod brevportoen og senere at optage spørgsmålet om portoen for tryksager, forretningspapirer og vareprøver samt postpakker. Da maksimumsvægten for indenlandske breve i Norge er sat til 500 g, vil komiteen først behandle spørgsmålet om breve under denne vægtgrænse og derefter spørgsmålet om breve mellem 500 og 1000 g.

Under sit arbejde har komiteen været i stadig kontakt med repræsentanter for poststyrelserne i de pågældende lande.

I. Historisk oversigt.

Den politiske bevægelse — skandinavismen —, som i midten af det 19. århundrede omfattedes med så stor interesse i de tre skandinaviske lande, og som tilsigtede i politisk henseende at knytte de tre lande nærmere sammen, gav impulsen til en tilnærmelse også på det rent praktiske område. Dannelsen af den skandinaviske postunion 1869 blev således en af den „praktiske skandinavismes" første frugter.

Allerede fra sin første begyndelse fik denne postunion et større virkefelt, end det sædvanligvis havde været tilfældet ved dannelsen af postforeninger. I de i 1869 mellem Danmark, Norge og Sverige afsluttede overenskomster optoges der nemlig ikke blot bestemmelser om udveksling af brevforsendelser, men også om udveksling af postanvisninger, postopkrævninger, pakker, avisabonnement m. m. Grunden til, at

allerede overenskomsten af 1869 kunne være så omfattende, var, at man i hvert af de tre lande efter de daværende forhold var nået frem til at befordre usædvanligt mange forskellige slags postforsendelser, samtidig med at denne udvikling takket være de store kulturelle ligheder mellem landene var gået i omtrent samme retning i alle landene.

Nogle år efter oprettelsen af den skandinaviske postunion blev der på det økonomiske område mellem de tre lande afsluttet en anden overenskomst, som skulle komme til at fremme udviklingen af postunionen mellem landene stærkt. I 1873 afsluttedes mellem Danmark og Sverige en konvention, der endvidere blev tiltrådt af Norge i 1875, om indførelsen af et fælles møntsystem. Ved denne møntkonvention gik man i alle tre skandinaviske lande over til kronemøntfoden, der var en guldmøntfod.

En følge af denne ensartethed inden for møntvæsenet blev, at der i 1879 fastsattes nominelt lige høje takster for postforsendelser mellem de tre lande. Således skulle f. eks. brevportoen for et enkelt brev i alle tre lande i den interskandinaviske trafik andrage 12 øre, portoen for en pakke på 1 kg 80 øre og taksten for en postanvisning på 100 kr. 30 øre.

For så vidt angår breve og brevkort gik man imidlertid senere endnu videre, idet man indførte samme nominelle takster i den indenlandske og den interskandinaviske trafik. For Norges og Sveriges vedkommende var denne ensartethed i taksterne indført allerede i 1869. Fra dette tidspunkt var portoen for et indenlandsk brev i Norge og Sverige den samme som for et brev til Danmark eller Sverige henholdsvis Danmark eller Norge. I Danmark indførtes denne ensartethed i brevportoen i indenlandsk og interskandinavisk trafik først i 1902. Fra dette år havde man i lang tid fremover i alle tre lande samme brevporto, respektive brevkortsporto, for indenlandsk som for interskandinavisk trafik. I denne forbindelse må dog bemærkes, at vægtgrænsen for breve i den laveste vægtklasse i Danmark lå betydeligt højere for indenlandske end for interskandinaviske breve.

De af den første verdenskrig forårsagede forandringer i landenes økonomiske forhold bragte imidlertid den ovennævnte ensartethed til ophør. 11918 forhøjedes flere af taksterne i den interskandinaviske trafik, bl. a. taksterne for breve og brevkort. En tilsvarende ændring af den indenlandske brevporto blev imidlertid ikke gennemført samtidig i alle tre lande. Eesultatet heraf er blevet, at efter 1918 har den indenlandske brevporto i snart det ene og snart det andet land været lavere end den interskandinaviske porto.

Fra 1934 har de fem nordiske lande været forenet i en postunion, der i 1946 antog navnet „Den nordiske postforening". Inden for foreningens rammer tilstræber postforvaltningerne at indføre de samme fordelagtige betingelser, som findes i landenes indenrigstrafik, i den nordiske postudveksling.

De nordiske landes postale samarbejde er — skønt af betydeligt ældre dato -- nu baseret på verdenspostkonventionen, idet der her bl. a. findes bestemmelser om, at de til verdenspostforeningen tilsluttede lande har ret til at danne mindre foreninger og indbyrdes træffe separate aftaler med det formål at indføre lavere posttakster eller på anden måde forbedre postforbindelserne. En skandinavisk postunion fandtes for så vidt allerede i slutningen af 1860-erne, da der afsluttedes separate aftaler mellem Danmark, Norge og Sverige. Ved verdenspostforeningens konstituerende konference i 1874 udtalte den danske delegerede da også, at der eksisterede en postunion mellem disse tre lande.

I 1919 blev der afholdt flere konferencer mellem de skandinaviske lande. Resultatet heraf blev en for Danmark, Norge og Sverige fælles postaftale, som trådte i kraft i begyndelsen af 1920, og som afløste de hidtil gældende 3 aftaler mellem Danmark—Norge, Danmark—Sverige og Norge—Sverige. Ved to af de i 1919 afholdte konferencer var en repræsentant for Finland til stede og ved en af dem også en repræsentant for Island. De skandinaviske lande traf separate aftaler med Finland i 1922 og 1930 og med Island i 1928.

I indledningen til den aftale, som i 1930 blev afsluttet mellem Danmark, Norge og Sverige, anvendes betegnelsen „Den nordiske postunion" for første gang officielt som navn på den sammenslutning, som disse lande tillige med Finland udgjorde, og som var oprettet dels ved de skandinaviske landes

indbyrdes aftale og dels ved de aftaler, som hvert af de skandinaviske lande havde afsluttet med Finland.

I 1934 var tiden, som ovenfor nævnt, moden til at samle den skandinaviske aftale og de separate aftaler med Finland og Island i en fælles nordisk aftale.

Spørgsmål om ændringer i og fortolkning af den nordiske postaftale behandles på konferencer, som skal afholdes mindst en gang om året, og hvori deltager repræsentanter for de fem landes poststyrelser. De beslutninger, som træffes på en konference, får gyldighed umiddelbart eller efter bemyndigelse fra de respektive regeringer eller rigsdage. Endvidere behandles på konferencerne alle større problemer af fælles interesse, der opstår i den daglige posttrafik.

Den anden verdenskrig fik virkninger også for de internordiske postforhold. Der kunne ganske vist holdes konferencer i november 1939, november 1940 og oktober 1941, men Island kunne ikke lade sig repræsentere, og i årene 1942—1944 fandt der ingen konferencer sted.

I juli 1946 afholdtes en ny nordisk postkonference i Reykjavik. Hovedpunktet var spørgsmålet om en revision af den nordiske postaftale af 1934. Som grundlag for drøftelserne forelå et af en komité udarbejdet forslag til „Overenskomst angående Den nordiske postforening". Det skal vedrørende dette forslag bemærkes, at den deri anvendte betegnelse „Den nordiske postforening" ikke tidligere havde været officiel. Da de fem nordiske lande i virkeligheden udgjorde en postforening, mente man, at det nye navn burde indføres. Forslaget blev foreløbigt vedtaget, men den endelige vedtagelse fandt først sted ved den næste konference, der blev afholdt i Oslo i november samme år.

Foruden manifestationen af den nordiske postforening var et andet vigtigt resultat af Oslokonferencen en overenskomst mellem poststyrelserne og luftfartsselskaberne, som gjorde det muligt for de nordiske styrelser fra den 1. januar 1947 at befordre breve og brevkort til europæiske lande med fly uden tillægsporto. Allerede i 30-erne havde mange europæiske lande sendt breve og brevkort med fly uden særlig luftpostporto. De nordiske og nogle andre lande havde endog gjort det fra slutningen af 20-erne, men under den anden verdenskrig var trafikken indstillet på de fleste ruter, og for de øvriges vedkommende havde man ikke kunnet fortsætte denne lempelige takstpolitik.

Det nære nordiske samarbejde i 1946 førte til endnu et resultat. I december afsluttede repræsentanter for poststyrelserne i Danmark, Finland, Norge og Sverige en overenskomst med luftfartsselskabet SAS om flyvebefordring af breve indtil 5 g og brevkort til USA, Canada og Mellemamerika uden tillægsporto. Det var første gang i postvæsenets historie, at det var muligt at befordre forsendelser med fly på en interkontinental rute uden tillægsporto, og hermed havde Danmark, Finland, Norge og Sverige taget et nyt vigtigt skridt hen imod det mål at gøre flyvemaskinen til et almindeligt befordringsmiddel for al brevpost til udlandet.

I forbindelse med det norske postvæsens 300-års jubilæum afholdtes der en nordisk postkonference i Oslo i april 1947. En række spørgsmål, som skulle behandles af verdenspostkongressen i Paris samme år, blev gennemdrøftet, og der var næsten 100 pct. enighed inden for den nordiske gruppe. I forbindelse hermed skal det bemærkes, at de nordiske postforvaltninger ved verdenspostkongresser og i andre internationale forbindelser ofte har optrådt som en enhed (indtaget samme standpunkt, fremlagt fælles forslag o. s. v.) og herved har skabt større lydhørhed for deres opfattelse.

Verdenspostforeningens 75-års dag, den 9. oktober 1949, fejrede de nordiske postforvaltninger på en særlig måde. Efter et effektivt samarbejde indførte man på denne dag i alle fem lande en ny forsendelsesart, aerogrammet, der er et på en særlig måde indrettet luftpostbrev, som uden tillægsporto befordres med fly til alle lande i verden. Efter nordisk forbillede er aerogrammer fra den 1. juli 1953 fakultativt indført som en særlig forsendelsesart inden for hele verdenspostforeningen.

II. Den nuværende brevporto.

Som det fremgår af nedenstående tabel, jfr. i øvrigt den som bilag indsatte grafiske illustration af brevportoen i de nordiske lande, anvendes den indenlandske brevporto også i temmelig stor udstrækning ved befordringen af breve til de andre nordiske lande.

Tabel over den i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige gældende brevporto for breve i indenlandsk og internordisk trafik.

	Indenlandsk trafik			Internordisk trafik		
	Vægt	Porto	Største vægt	Vægt	Porto	Største vægt
Danmark.....	50 g	30 øre		20 g	30 øre	
	250 g	40 -		250 g	60 -	
	1000 g	70 -	1 kg	500 g	100 -	
				*)		2 kg
Finland	20 g	25 fmk		20 g	25 fmk	
	125 g	40 -		125 g	40 -	
	500 g	60 -		500 g	60 -	
	for hver yderligere 500 g	+60 -	ingen vægtgrænse	*)		2 kg
Island	20 g	125 aurar		20 g	125 aurar	
	125 g	250 —		125 g	250 —	
	250 g	500 —		250 g	500 —	
	500 g	750 —		500 g	750 —	
	*)		2 kg	*)		2 kg
Norge	20 g	30 øre		20 g	30 øre	
	125 g	60 -		125 g	60 -	
	500 g	90 -	500 g	250 g	90 -	
				500 g	120 -	
				*)		2 kg
Sverige	20 g	25 øre		20 g	25 øre	
	125 g	50 -		125 g	50 -	
	500 g	75 -		500 g	75 -	
	1000 g	100 -	1 kg	*)		2 kg

*) For breve over 500 g anvendes internationale takster.

I den internordiske trafik anvender man i alle landene indenrigsportoen for breve indtil 20 g. I Finland, Island og Sverige finder indenrigsportoen anvendelse for breve indtil 500 g. For Norges vedkommende gælder den indenlandske takst indtil 250 g, og for breve over 250 g indtil 500 g har man en særlig internordisk takst. I Danmark har man for breve over 20 g en noget lavere porto i indenlandsk end i internordisk trafik. Det danske indenlandske takstsystem er desuden forskelligt fra de andre landes derved, at den laveste vægtgrænse for breve er fastsat til 50 g.

Det lavere danske takstniveau må bl. a. ses i forbindelse med landets i postal henseende gunstige geografiske og befolkningsmæssige forhold.

III. Portoen for breve indtil 500 g.

Komiteen har sat sig som sin første opgave at undersøge mulighederne for i samtlige nordiske lande at give den indenlandske porto gyldighed også i den internordiske trafik for alle breve indtil 500 g. En tilbagevenden til den tidligere gældende nordiske enhedsporto er på grund af de forskellige pengeværdier og de skiftende økonomiske forhold ikke mulig. Det væsentlige for borgerne i de forskellige lande er imidlertid, at man kan sende breve til de nordiske nabolande til de i hjemlandet gældende takster. Komiteen vil i det følgende gøre rede for de problemer, som kan opstå i forbindelse med, at de enkelte landes indenlandske porto ved forsendelse af breve indtil 500 g får gyldighed inden for hele Norden.

Man har i denne forbindelse grundigt behandlet spørgsmålet om, hvorvidt de mellem landene eksisterende forskelle i ansættelsen af vægtklasser skulle udgøre en væsentlig hindring for at nå frem til dette mål. Af disse forskelligheder i vægtklasserne kan kun den, som angår den laveste vægtklasse (Danmark 50 g, de øvrige lande 20 g), medføre nævneværdige problemer. For tiden kan det næppe komme på tale, at Danmark skulle sænke vægtgrænsen fra 50 til 20 g, eftersom dette ville betyde en forhøjelse af den indenlandske porto. På den anden side ville indførelsen af en vægtgrænse på 50 g for den laveste porto (gældende for såvel indenlandske som internordiske breve) efter foretagne beregninger medføre en indtægtsnedgang for postvæsenet i Finland, Norge og Sverige på henholdsvis 65 millioner mark, 4 mill. norske kr. og 9 mill. svenske kr. Hvis man i beregningerne yderligere tager hensyn til den nedgang i udvekslingen af tryksager, vareprøver m. v., som må forventes, vil indtægtsnedgangen blive endnu større.

For Danmarks vedkommende vil anvendelsen af indenlandske portosatser i den internordiske trafik (med den deraf følgende forhøjelse af den laveste vægtgrænse fra 20 til 50 g) medføre et indtægtstab for postvæsenet på ca. 170 000 kr.

Hvad Norge angår, vil anvendelsen af de indenlandske portosatser også medføre" en mindre indtægtsnedgang (ca. 20 000 kr.) som følge af, at den særlige vægtklasse, 250—500 g, i den internordiske trafik skulle afskaffes.

En eventuel gennemførelse af en 50 g-grænse som den laveste vægtgrænse i samtlige nordiske lande ville som anført få meget vidtgående økonomiske konsekvenser for de fleste af landene. Komiteen kan derfor ikke foreslå en sådan løsning.

En anvendelse af de indenlandske portosatser med bibeholdelse af de nu gældende vægtklasser ville derimod som nævnt kun medføre relativt uvæsentlige indkomsttab for Danmark og Norge, og der synes derfor ikke af økonomiske grunde at være betænkeligheder ved at gennemføre denne ordning.

Det er imidlertid under forhandlingerne med poststyrelserne blevet fremhævet, at en sådan anvendelse af de indenlandske portosatser på grund af forskellene i den laveste vægtgruppe ville medføre visse ulemper.

Ifølge verdenspostkonventionen skal samtlige lande, der er tilsluttet verdenspostforeningen, for brevforsendelser i den internationale trafik anvende samme vægtsatser og samme porto i guldfranc omregnet til den nationale mønt. Dette takstprincip, som har været gældende helt fra verdenspostforeningens oprettelse, og som beror på den antagelse, at antallet af ankommende og afgående brevforsendelser i trafikken mellem to lande som regel er lige stort, har været en forudsætning for indførelsen af enhedsportoen. Det har også medført, at afregningerne i den internationale udveksling har kunnet forenkles yderligere. Hvert land beholder således portoen for afsendte brevforsendelser ubeskåret bortset fra eventuelle transitomkostninger, der betales på grundlag af statistiske opgørelser.

Det ovenfor omhandlede princip behøver ganske vist ikke at følges inden for en regional postunion som den nordiske postforening, men det er en forudsætning for at fravige princippet, at man ikke herved indfører bestemmelser, der er mindre gunstige for befolkningen. De nordiske lande har imidlertid for så vidt angår den laveste vægtklasse, som omfatter hovedparten af brevene, hidtil gensidigt anvendt den almindeligt internationalt gældende 20 g-grænse,

medens de derimod for tungere breve i nogle tilfælde har fraveget de almindelige internationale vægtgrænser.

Imod tanken om at indføre en 50 g-vægtgrænse for breve fra Danmark til de andre nordiske lande kan indvendes, at man måske så i disse lande i et vist omfang ville afsende en del af sin indenlandske post fra Danmark. Risikoen herfor er selvsagt størst for masseforsendelser. Tidligere praktiske erfaringer andetstedsfra viser også, at misbrug i form af afsendelse fra nabolandet af breve til hjemlandet i visse tilfælde er forekommet.

Komiteen vil for sit vedkommende understrege, at der næppe kan antages at foreligge nogen større risiko for, at indenlandsk post fra Norge og Sverige, muligvis bortset fra massevis forekommende tryksager o. lign., for hvilke taksterne dog er væsentlig lavere, ville blive afsendt fra Danmark. En sådan fremgangsmåde ville nemlig medføre så stort besvær og ekstra omkostninger, at det kun undtagelsesvis ville kunne betale sig. Desuden har postvæsenet i henhold til de gældende internationale overenskomster visse muligheder for at forhindre, at sådan masseforsendelse finder sted, ved at nægte at modtage dem til befordring.

Komiteen ser ikke bort fra den mulighed, at den uensartethed, der vil opstå i forbindelsen mellem de nordiske lande, hvis Danmarks indenlandske takster skal anvendes i den internordiske trafik, vil kunne fremkalde kritik i de andre lande på grund af, at betingelserne for befordring af breve fra Danmark bliver gunstigere end for tilsvarende forsendelser i hjemlandet. I denne forbindelse vil komiteen henvise til de foran, side 8, nævnte specielle forhold, der begunstiger et relativt lavt takstniveau i Danmark.

Komiteen mener dog ikke, at der bør tillægges de ovennævnte ulemper ved anvendelsen af den indenlandske brevporto i den internordiske trafik nogen afgørende vægt, når henses til den betydning, der må tillægges den foreslåede reform som led i bestræbelserne for at knytte de nordiske folk nærmere sammen.

IV. Portoen for breve over 500 g.

For breve over 500 g anvendes de internationale takster også i den internordiske trafik, jfr. foranstående tabel. Denne porto er rent prohibitiv. En dansk stikprøveoptælling for en periode på 3 dage viser således, at der af et samlet antal breve adresseret til de andre nordiske lande på 53 000 kun forefandtes 14 af en vægt på over 500 g. I Sverige har man for året 1953 foretaget en lignende undersøgelse, hvor man i en samlet brevbestand på ca. 8 millioner optalte ca. 1 000 breve adresseret til de andre nordiske lande af en vægt på over 500 g.

Skønt det ikke er et spørgsmål af større praktisk betydning, kan de nugældende høje takster for breve i den omhandlede vægtklasse i visse tilfælde virke urimelige. Komiteen havde derfor gerne set, at man, hvad angår disse breve, også havde kunnet stille forslag om, at de indenrigske portosatser kom til at gælde i den internordiske trafik. Disse takster er imidlertid så lave, at de ville virke som en stærk tilskyndelse til at udnytte postforsendelser af denne art til varefor-sendelse, da denne forsendelsesmåde ville blive væsentlig billigere end forsendelse som pakkepost.

For brevbefordringen gælder det i almindelighed, at den til enhver tid søges gennemført med de hurtigste forhåndenværende trafikforbindelser, og at breve som følge heraf - - i modsætning til ordinær pakkepost — i mange tilfælde er genstand for den forholdsvis kostbare forsendelse med fly. En takstreduktion af det omfang, som anvendelsen af de indenrigske portosatser ville indebære, ville derfor kunne få ganske uønskede virkninger. Komiteen kan under hensyn hertil ikke gå ind for denne tanke.

Poststyrelsernes repræsentanter har givet udtryk for, at man finder det uheldigt og uden praktisk interesse at komplicere takstsystemerne ved indførelsen af en ny kategori af internordiske takster for breve i den omhandlede vægtklasse. Komiteen skal dog hertil bemærke, at det - - som det bl. a. fremgår af taksttabellen på side 8 — ikke

er noget nyt at have specielle internordiske takster. Tværtimod opererer både post- og televæsen i øjeblikket i vidt omfang med internordiske særtakster. Den anførte indvending kan derfor ikke anses for afgørende. Komiteen er af den opfattelse, at der selv ved en mere moderat takstreduktion kan opnås værdifulde forbedringer i det internordiske postsamkvem, og foreslår, at der søges fastsat lavere posttakster end de nugældende for breve i vægtklassen 500—1 000 g. Niveauet for disse takster bør på den ene side være betydeligt lavere end de nugældende internationale takster, medens det på den anden side må være så højt, at pakkeforsendelser ikke overflyttes til brevforsendelser, ligesom der må tages hensyn til udgifterne ved flyvebefordring af breve.

Komiteen har ikke set det som sin opgave at stille forslag om bestemte takster, men henstiller, at forhandlinger herom optages mellem de respektive poststyrelser.

Konklusion.

Komiteens forslag vedrørende spørgsmålet om den indenlandske brevportos anvendelse i den internordiske trafik kan sammenfattes i følgende punkter:

1) For internordiske breve indtil 500 g anvendes de respektive landes indenlandske porto.

2) For internordiske breve mellem 500 og 1 000 g fastsættes særlige takster på et niveau, der er væsentlig lavere end det nugældende internationale, men dog ansættes så højt, at uønsket overflytning fra pakkeforsendelser til breve undgås, samt fastsættes under hensyn til udgifter ved flyvebefordring.

København, den 22. maj 1954.

Kaj Bundvad	Olavi Kajala	Hj. Larsen	Rolf Edberg
Niels Elgaard	Uuno Hannula	Hans Borgen	Leif Cassel
Einar P. Foss	Eino Kilpi	Paul Ingebretsen	J. F. Grym
Oluf Steen	Yrjö Soini	Håkon Johnsen	Filip Kristensson
	Ebba Östenson	Sven Nielsen	Olof Pålsson
Hans P. Gøtrik	*Torsten Fraser*	*Alf Gunstrøm*	*Claes Huldtgren*

BILAG

Den indenlandske brev

(omregnet til dansk mønt efter d

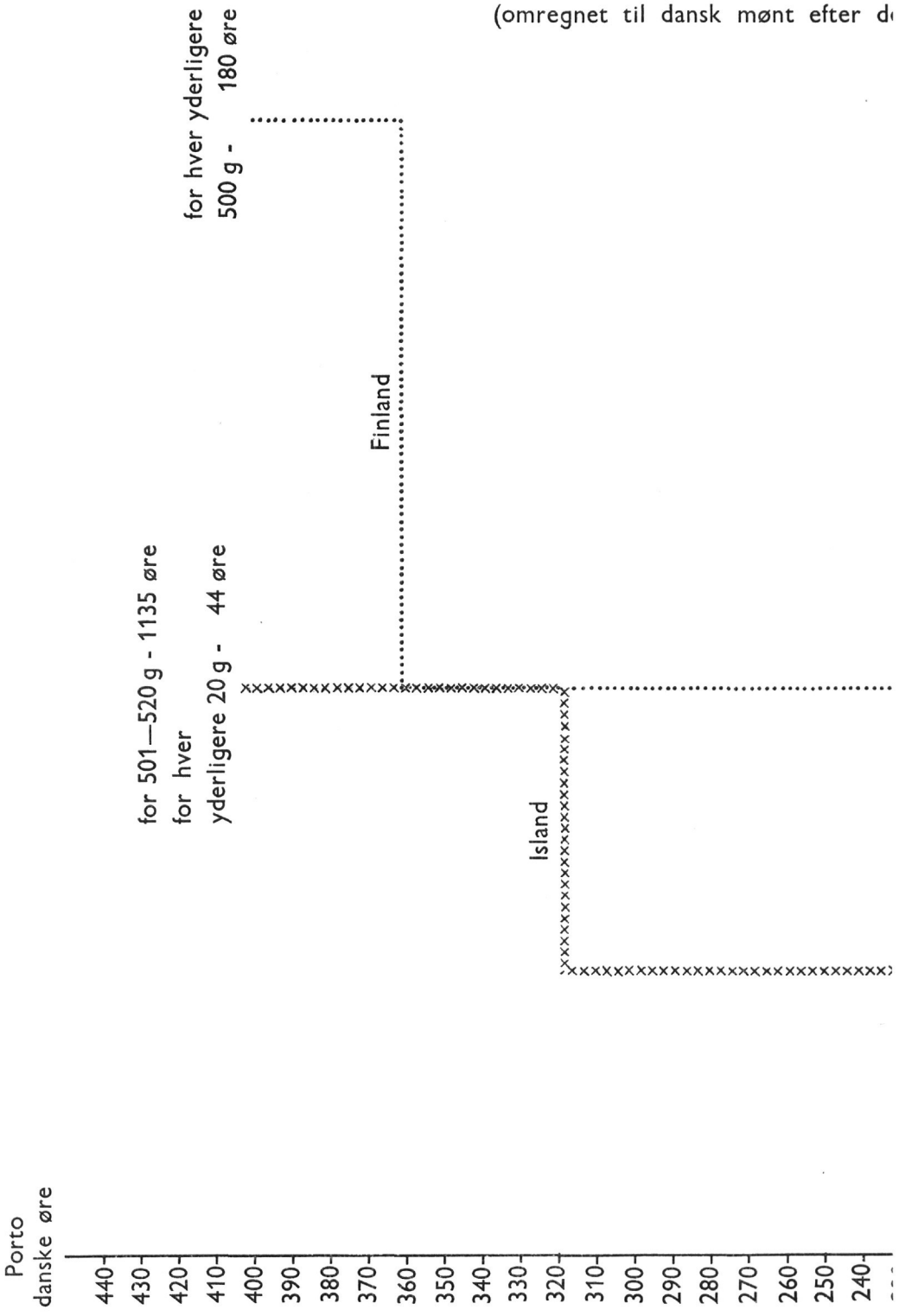

orto i de nordiske lande

den 22' maj 1954 gældende kurser)

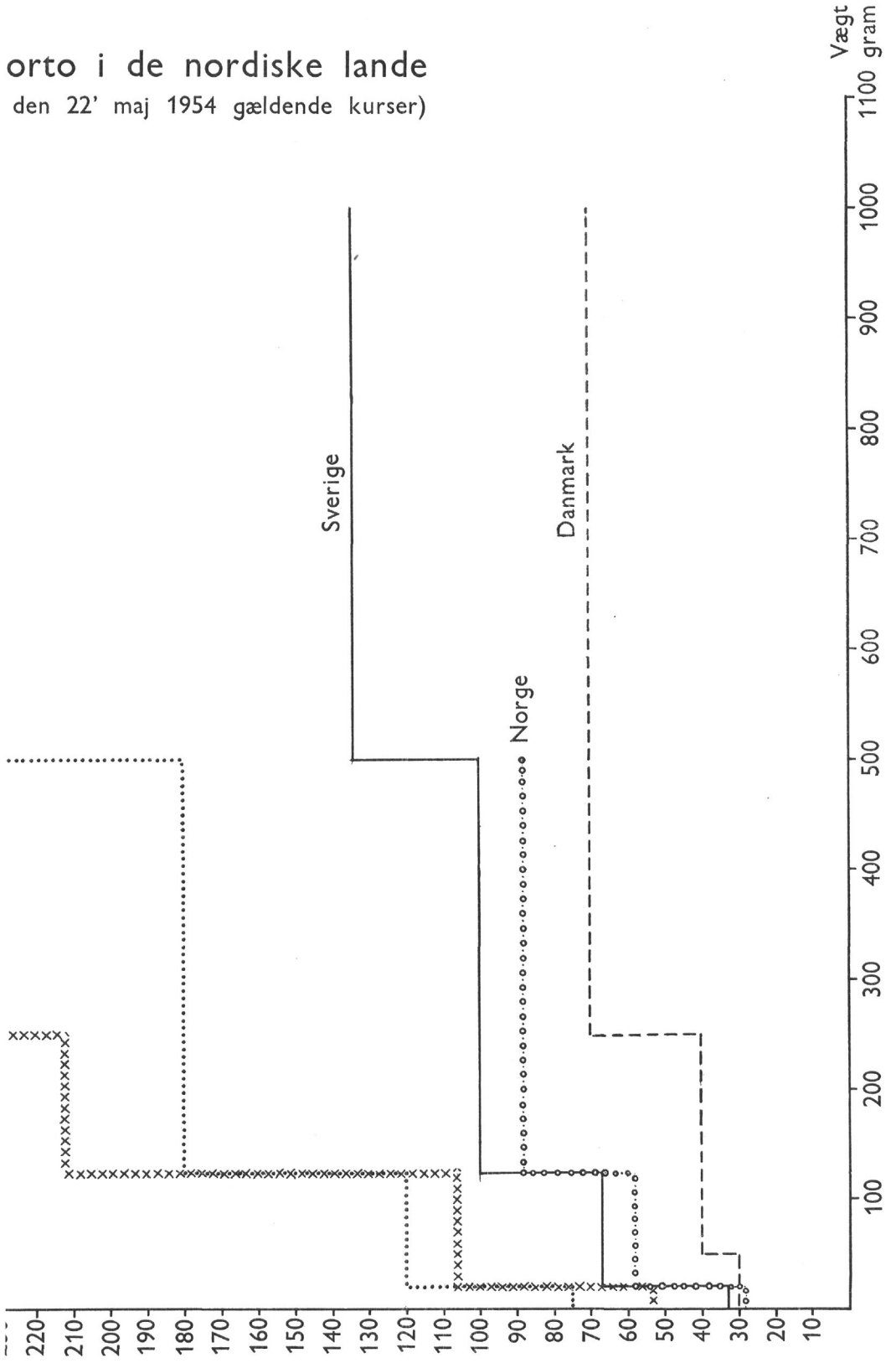

BETÆNKNING

OM

TAKSTSÆTNINGEN I DEN INTERNORDISKE TELETRAFIK

1. DEL

TELEGRAMTAKSTERNE

AFGIVET AF
DEN NORDISKE PARLAMENTARISKE KOMITÉ
FOR FRIERE SAMFÆRDSEL M. M.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Indledning 5
I. Historisk oversigt over det hidtidige samarbejde 5
II. Telestyrelsernes redegørelse 6
A. Telegramtaksterne 6
B. Telefontaksterne 8
C. Telextaksterne 8
D. Afgift for faste teleforbindelser 9
III. Komiteens synspunkter 9
A. Telegramtaksterne 9
B. Telefon- og telextaksterne samt leje af faste linier 9
Konklusion 10

Indledning.

På sit første møde i København i februar 1953 vedtog Nordisk Råd en rekommandation (nr. 2) af følgende ordlyd:

„Nordisk Råd henstiller til medlemsstaternes regeringer i kontakt med Finlands regering at søge samarbejdet mellem de nordiske lande på post-, telegraf- og telefonvæsenets område yderligere fremmet.

Rådet henstiller endvidere, at regeringerne lader udrede spørgsmålet om de praktiske og økonomiske muligheder for en ordning, hvorefter de enkelte landes indenrigstakster for post- og telegrambesørgelse kommer til at gælde også for post og telegrammer til de andre nordiske lande, og hvorefter telefontrafikken inden for det nordiske område baseres på ensartede zoneberegninger. Denne udredning ville efter rådets opfattelse mest hensigtsmæssigt kunne foretages af den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel."

Regeringerne, respektive parlamenterne, har herefter stillet komiteen den opgave i samarbejde med de pågældende post- og telegrafstyrelser at undersøge de praktiske og økonomiske muligheder for at gennemføre de i rådets rekommandation omhandlede forslag. Komiteen har fundet det mest formålstjenligt at dele opgaven således, at posttaksterne og telegram- og telefontaksterne behandles hver for sig.

Da problemerne for de forskellige telekommunikationsmidler er ret uensartede, har komiteen fundet det hensigtsmæssigt at foretage sine undersøgelser etapevis. I nærværende betænkning skal nærmere gøres rede for de muligheder, der efter komiteens formening er for at efterkomme Nordisk Råds henstilling for så vidt angår telegramtaksterne. Komiteen vil senere iværksætte undersøgelser vedrørende telefon- og telextakster og agter til sin tid at afgive en betænkning herom.

I. Historisk oversigt over det hidtidige samarbejde.

For telekorrespondancens vedkommende har der lige siden 1915 været et nært samarbejde mellem de nordiske administrationer, og den 1. januar 1937 oprettedes der mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige en *nordisk teleunion,* som afholder konference hvert andet år med det formål at organisere teletjenesterne mellem de 5 lande på den mest enkle og ensartede måde.

Telegramtaksterne, der i henhold til det internationale telegrafreglement skal fastsættes i guldfrancs, er således fastsat til samme beløb for al trafik mellem Danmark, Norge og Sverige. Indtil 1931 svarede de på grundlag af denne guldfrancstakst opkrævede ørebeløb til de indenlandske telegramtakster i de 3 lande; men derefter har opkrævningstaksterne bevæget sig opad i forskelligt tempo i takt med devalueringerne i de enkelte lande. Ved en speciel aftale mellem de nordiske telegrafadministrationer lykkedes det dog at undgå forhøjelse af de internordiske teletakster som følge af devalueringen i 1949, medens taksterne til det øvrige udland blev forhøjet betydeligt.

For telegramkorrespondance med Finland og Island deltager et privat telegrafselskab i befordringen og for forbindelsen med Island også en ikke-nordisk administration. Det har derfor for disse forbindelser ikke været muligt at aftale lignende satser, men man har i hovedtrækkene måttet følge de almindelige internationale regler.

Telefontaksterne fastsættes også i guldfrancs. Taksten for en samtale København—Oslo, København—Stockholm og Oslo—

Stockholm har hidtil været den samme i guldfrancs. I øvrigt ligger disse takster på et niveau mellem de indenlandske og de internationale.

For telegrammer og telefonsamtaler med nordiske skibe er der i 1948 indført specielle takster mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige. For radiotelegrammerne ligger disse takster mellem de indenlandske og de internationale, medens radiosamtaletaksterne er fælles for indenlandsk og internordisk korrespondance.

De nordiske landes teleforvaltninger har således allerede gennem en længere årrække haft et nært samarbejde, der har ført til betydningsfulde praktiske resultater. Styrelserne har til stadighed lagt stor vægt på dette samarbejde og har søgt det underbygget ved bestemmelser i overenskomsterne, der sikrer, at repræsentanter for styrelserne hyppigt mødes til konference til revision eller fuldstændiggørelse af overenskomsterne samt til behandling af andre telespørgsmål af fælles interesse for landene. Den gældende aftale er således revideret og ændret i 1952.

II. Telestyrelsernes redegørelse.

Telestyrelserne har behandlet Nordisk Råds rekommendation nr. 2 på den nordiske telekonference, der afholdtes i Ribe den 12.—15. maj 1953, på et møde i Oslo den 16.—18. november 1953 og på et afsluttende møde i Stockholm den 11.—12. februar 1954. I det afsluttende møde deltog repræsentanter for teleadministrationerne i Danmark, Finland, Norge og Sverige. Den islandske administration har senere meddelt den svenske telestyrelse, at den kan tilslutte sig de fremsatte udtalelser og beslutninger i det omfang, Islands interesser berøres.

Det blev på mødet i Stockholm pointeret, at den nordiske teleunion altid har bestræbt sig på at fastsætte så lave og ensartede takster som muligt inden for Norden.

A. Telegramtaksterne.

De gældende nordiske telegramtakster fremgår af nedenstående tabeller.

Tabel 1. Gældende indenrigske takster i landenes nationale mønt.

(De tilsvarende beløb i dansk mønt er indsat i parentes.)

	Danmark øre	Finland fm	Island aurar	Norge øre	Sverige øre
Grundtakst	50	—	—	100 (97)	100 (134)
Ordtakst	10	12 (36)	50 (20)	15 (15)	10 (13)
Mindstetakst	150	60 (180)	500 (210)	250 (240)	—

Tabel 2. Gældende internordiske takster pr. ord i landenes nationale mønt.

(De tilsvarende beløb i dansk mønt er indsat i parentes.)

	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Danmark (øre)	—	51*)	71*)	21*)	21*)
Finland (fm)	19,10 (57)	—	41,40 (124)	19,10 (57)	14,60 (44)
Island (aurar)	170 (72)	305 (129)	—	200 (85)	200 (85)
Norge (øre)	26 (25)	59 (57)	96 (93)	—	26 (25)
Sverige (øre)	17 (23)	30 (40)	63 (84)	17 (23)	—

*) Hertil kommer en grundtakst på 50 øre pr. telegram.

Styrelserne har i deres redegørelse indledningsvis påpeget, at det på grund af bl. a. nedennævnte forhold har vist sig udelukket at opnå fuld ensartethed i spørgsmål om takster for teletrafik i og mellem alle Nordens 5 lande:

a. De nuværende valutaforhold.
b. Landenes forskellige befolkningsmæssige forhold, geografiske afstande og naturforholdene.
c. Samtlige administrationers bestræbelser på for sin del at gøre telegraftjenesten selvbærende, i hvert fald på længere sigt.

Styrelserne har dernæst indgående undersøgt mulighederne for at anvende det enkelte lands indenlandstakster også i den internordiske trafik, og man fandt det i denne forbindelse nødvendigt *at betragte området Danmark, Norge og Sverige for sig.*

Efter indgående overvejelse af bl. a. de økonomiske konsekvenser i de forskellige tilfælde *erklærede de tre skandinaviske administrationer sig rede til at søge de gældende indenrigske takster anvendt også få telegramkorrespondance til de to andre lande.* Dette ville kunne ske 3 måneder efter, at de pågældende administrationer på ny havde været i kontakt om spørgsmålet.

Det betonedes, at resultatet af denne beslutning ville blive, at *afgifterne for telegrammer i modsatte retninger bliver forskellige,* hvilket vil kunne foranledige utilfredshed hos publikum. *Takstskævheden kan dog i nogen grad udjævnes, hvis Danmark forhøjer sin grundtakst, der nu er 50 øre pr. telegram.*

Såfremt teleadministrationernes forslag realiseres, vil telegramtaksterne mellem de 3 lande blive som anført i nedenstående tabel 3.

Tabel 3. Nuværende og foreslåede telegramtakster mellem Danmark, Norge og Sverige.

(National mønt, tilsvarende dansk beløb i parentes).

	Ordtakst		Grundtakst	
	nu øre	fremtidig øre	nu øre	fremtidig øre
Danmark	21	10	50	?
Norge	26 (25)	15 (14,5)	0	100 (97)
Sverige	17 (23)	10 (13)	0	100 (134)

De tre landes administrationer var i denne forbindelse enige om såvel i indenlandsk som i internordisk trafik at anvende den internationalt gældende *minimumsafgift for 5 ord til fuld takst* plus en eventuel grundtakst. I Danmarks og Norges indenlandske tjeneste opkræves i dag minimum for 10 ord.

Endvidere enedes man om at organisere en ensartet *brevtelegramtjeneste* i og mellem de tre lande til halv takst med minimum for 40 ord.

Brevtelegrammer har også hidtil kunnet udveksles mellem Nordens lande samt indenlands i Danmark og Norge, dog efter uensartede regler.

Man var enige om det ønskelige i også for *Finlands og Islands* vedkommende at opnå enhedstelegramtakster mellem disse lande på den ene side og de øvrige nordiske lande på den anden. Dette kunne ske ved at nedsætte såvel de takstandele, der tilkommer de pågældende lande, som de takstandele, der tilkommer Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, hvis kabelanlæg indgår i befordringsvejene. Det blev overdraget det danske post- og telegrafvæsen at søge kontakt med selskabet med henblik på muligheden af en nedsættelse af

a) Finlands telegramtakster med de øvrige nordiske lande (med undtagelse af Island) til 19,5 guldcentimer*) pr. ord, som nu gælder i trafik Finland—Sverige.

*) Kursen på en guldfranc er i øjeblikket 2,26 d. kr., 75,47 finmark, 5,35 isl. kr., 2,33 n. kr. og 1,69 sv. kr. Opkrævningen sker dog for tiden efter en noget lavere, afrundet kurs.

b) Islands telegramtakster med de øvrige nordiske lande til 35,25. guldcentimer pr. ord, som nu gælder i trafik Island—Danmark.

Forhandlingerne med Det Store Nordiske Telegraf-Selskab har endnu ikke kunnet afsluttes.

B. Telefontaksterne.

Ved alle tidligere overenskomster vedrørende telefontjenesten mellem de nordiske lande har man bl. a. bestræbt sig på at forenkle takserings- og afregningsarbejdet ved at indskrænke antallet af takstzoner i de forskellige lande.

At udstrække den mere differentierede takstberegning, som finder sted inden for de enkelte lande, til også at gælde den internordiske trafik blev med det nuværende system for trafikkens afvikling af telestyrelserne betragtet som uigennemførligt. For den indenlandske trafik findes nemlig i hvert land et takstsystem for manuelt afviklet trafik og et andet for automatisk afviklet trafik, og hverken i det ene eller det andet system er zoneinddelingen ens i de forskellige lande. Først når større dele af den indenlandske rigstrafik bliver automatiseret, kan der eventuelt findes helt nye løsninger for taksering af den trafik, som passerer grænserne. Det er dog endnu for tidligt at udtale sig derom.

Visse justeringer i zoneinddelingen for den dansk-svenske telefontrafik i den retning, Nordisk Råd har angivet, anså man det dog for muligt at gøre, selv om det nuværende ledningsantal ikke muliggør nogen generel **sænkning** af telefontaksterne mellem landene, idet en sådan sænkning umiddelbart ville fremkalde en trafikstigning, som det ikke ville være muligt at afvikle på tilfredsstillende måde. Hvorvidt en takstsænkning senere kan ske, beror på det tempo, i hvilket udbygningen af ledningerne kan foretages, hvilket igen beror på størrelsen af de beløb, de bevilgende myndigheder stiller til rådighed til investering i anlæggene.

Da ledningsantallet for telefontrafik mellem det sydligste Sverige og Danmark allerede i nærmeste fremtid beregnes at kunne dække en væsentlig forøgelse af trafikken, havde de danske og svenske teleadministrationer besluttet fra 1. oktober 1954 at sænke taksten for trafik mellem visse områder **i** Danmark og Sydsverige. Der oprettes en ny zone A i Danmark omfattende landet øst for Storebælt samt en svensk takstzone A omfattende et vist antal centraler i Sydsverige. Taksten for telefonsamtaler mellem disse to zoner fastsættes til 0,90 guldfranc (nugældende takst for sundsamtaler) pr. 3 minutter. Desuden indføres fra samme dato en ny grænsesamtaletakst på 0,60 gfrc. pr. 3 minutter mellem København og Malmø og 0,50 gfrc. mellem Helsingborg og Helsingør; disse takster forbliver uændret hele døgnet.

Så snart ledningsforholdene tillader det, er det påtænkt at indføre en ny takstzone B i Sverige (bl. a. omfattende Gøteborg) med nedsatte takster til Danmark. Yderligere takstsænkninger skulle fremdeles overvejes.

Med den nuværende udbygningsplan for ledningsnettet beregnede man på tilfredsstillende måde først at kunne afvikle en på grund af lignende takstsænkninger forøget trafikmængde på følgende tidspunkter:

Mellem Stockholm og København	1. oktober 1955
Mellem Stockholm og Oslo	i løbet af 1957
Mellem København og Oslo	**i** løbet af 1957.

Mellem *Finland og Danmark /Norge /Sverige* anser styrelserne det ikke i øjeblikket for muligt at sænke taksterne, da takstnedsættelse er gennemført for nylig.

Den takst på 13,50 guldfrancs pr. takstenhed, som nu gælder for telefontrafik på den ene side Island og på den anden side Danmark, Norge og Sverige, kunne udstrækkes til også at gælde *Island—Finland* derved, at Danmark og Island reducerer deres nuværende takstandele. Da korrespondancen er ubetydelig, får ændringen ingen større økonomisk betydning for landene.

C. Telextaksterne.

Hvad telextaksterne angår, er det telestyrelsernes opfattelse, at de ligesom **hidtil** skulle udgøre halvdelen af telefontaksterne. Da trafikken indtil videre af tekniske grunde må ekspederes over udlandspladsen i Stockholm, må taksten for telextrafik mellem Helsingborg og Helsingør samt mellem København og Malmø dog baseres på telefontaksten for trafik mellem zonerne A **i** hvert land.

D. Afgift for faste teleforbindelser.

Lejeafgifter for fast udlejede internationale teleforbindelser er ligeledes beregnet på grundlag af telefonsamtaleafgifterne. Da de for nærværende er til behandling i den internationale telekommunikationsunion, anså man det ikke for hensigtsmæssigt for de nordiske landes vedkommende at ændre den nuværende afgiftsberegning.

Ligesom telextaksterne vil lejeafgifterne automatisk blive nedsat i samme forhold som telefonsamtaletaksterne.

III. Komiteens synspunkter.

A. Telegramtaksterne.

De af teleadministrationerne fremsatte forslag imødekommer i vid udstrækning henstillingen fra Nordisk Råd, og komiteen kan, idet man erkender, at de gældende indenlandske telegramtakster kun kan finde anvendelse i den internordiske trafik for så vidt angår *trafikken mellem Danmark, Norge og Sverige,* fuldt ud tiltræde det derom fremsatte forslag. Da en sådan reform ifølge styrelsernes opgivende kun vil have forholdsvis ringe økonomiske konsekvenser, anbefaler komiteen, at den snarest gennemføres. Styrelsernes forslag om fremtidig at opkræve minimumsafgift for 5 ord til fuld takst plus eventuel grundtakst betyder en forbedring for offentligheden. Man opnår derved endvidere, at afgifterne beregnes efter ensartede regler i og mellem de 3 lande, hvorfor man også kan tiltræde dette forslag.

Indtægtsnedgangen er for *Danmarks* vedkommende uden ændring af grundtaksten beregnet til ca. 250 000 d. kr. årligt. Hver 10 øres forøgelse af grundtaksten repræsenterer en merindtægt på ca. 175 000 kr. Hvis derfor grundtaksten ændres til 100 øre, bliver merindtægten for post- og telegrafvæsenet ca. 625 000 kr. årligt. Under forhandlingerne med styrelserne har det været berørt, at der skulle være mulighed for på anden måde at holde det danske publikum delvis skadesløst for den takstforhøjelse, der knytter sig til en eventuel forhøjelse af grundtaksten. Komiteens danske gruppe ønsker hertil at udtale, at denne mulighed i påkommende tilfælde bør gøres til genstand for undersøgelse.

For *Norges* og *Sveriges* vedkommende er indtægtsnedgangen beregnet til henholdsvis ca. 140 000 n. kr. og ca. 20 000 sv. kr.

De anførte tal for indtægtsnedgangen er beregnet under forudsætning af uforandret trafik. Efter styrelsernes skøn kan en væsentlig trafikstigning som følge af takstnedsættelsen næppe påregnes.

Hvad angår taksten for telegrammer mellem *Finland og Danmark/Norge* og mellem *Island og Finland) NorgejSverige* er spørgsmålet endnu ikke helt afklaret, men komiteen kan dog anbefale, at man ved de kommende forhandlinger mellem de interesserede parter søger styrelsernes forslag om enhedstelegramtakster mellem Island og Finland på den ene side og de øvrige nordiske lande på den anden gennemført.

B. Telefon- og telextaksterne samt leje af faste linier.

Komiteen har endnu ikke kunnet afslutte sine undersøgelser vedrørende telefon- og telextakster, men vil senere fremkomme med indstilling herom.

Man vil herunder optage spørgsmålet om telefontaksterne for grænsetrafik mellem Norge, Finland og Sverige.

Den af telestyrelserne pr. 1. oktober 1954 besluttede sænkning af taksterne for telefontrafik mellem Danmark og det sydligste Sverige har komiteen med tilfredsstillelse taget til efterretning som et betydningsfuldt led i den billiggørelse af de nordiske telefontakster og den forenkling af tarifsystemerne, som komiteen håber til sin tid at kunne fremkomme med forslag om.

Komiteen tilslutter sig det af styrelserne fremsatte forslag om, at den takst, som nu gælder for telefontrafik mellem på den ene side Island og på den anden side Danmark, Norge og Sverige, også finder anvendelse for telefontrafikken mellem Finland og Island.

Telextaksterne fastsættes på grundlag af telefontaksterne og vil derfor blive gjort til genstand for undersøgelse i forbindelse med disse takster.

Under forhandlingerne i Nordisk Råd fremhævedes betydningen af at søge den nordiske nyhedsformidling fremmet gennem en sænkning af *afgiften for faste teleforbindelser,* der anvendes af nyhedsbureauerne i den internordiske trafik. Man har i denne anledning haft forhandlinger med repræsentanter for de nordiske nyhedsbureauer, der har tilstillet komiteen en del materiale til belysning af spørgsmålet, bl. a. et fælles memoradum fra de 3 skandinaviske bureauer udarbejdet af direktøren for Tidningarnas Telegrambureau (dateret Stockholm den 21. april 1954) og en udtalelse fra Ritzaus Bureaus direktør (dateret København den 27. april 1954). Endvidere har man fra det tiende nordiske pressemøde, der afholdtes i København i dagene 17.—19. maj 1954, modtaget en udtalelse om problemet. Pressemødet retter heri en henstilling til Nordisk Råd og til regeringerne i de nordiske lande om at medvirke til at skabe forudsætninger for en udvidelse af den nordiske nyhedsformidling og udtaler bl. a.: „Fremfor alt knytter forventningerne sig til det i Det Nordiske Råd fremsatte forslag om en udbygning af den nordiske post- og teleunion. Pressemødet lægger afgørende vægt på, at teleprinttaksterne for den internordiske udveksling af nyheder mellem bureauerne bliver sat ned til indlandsniveau; derved skulle der for telegrambureauernes vedkommende blive betydeligt større muligheder for at udvide den nordiske nyhedsservice. I denne forbindelse erindrer pressemødet om de europæiske nyhedsbureauers forslag til Union Internationale des Telecommunications om bl. a. en nedsættelse af afgifterne for pressesamtaler med 50 pct. og om genindførelse af systemet med presseabonnementssamtaler med udlandet. Disse foranstaltninger bør for Nordens vedkommende kunne gennemføres snarest. Desuden er en nedsættelse af transmitteringsomkostningerne for telefotobilleder mellem de nordiske lande påkrævet". Komiteen har endnu ikke afsluttet sit arbejde på dette område, men har til hensigt så snart som muligt at fremkomme med en indstilling om spørgsmålet.

Konklusion.

Komiteen anbefaler i tilslutning til det af telestyrelserne afgivne forslag vedrørende *telegramtaksterne* følgende:

1) For telegrammer mellem Danmark, Norge og Sverige anvendes de pågældende landes indenlandstakst.

2) For telegrammer mellem Finland og Island på den ene side og de øvrige nordiske lande på den anden side søges fastsat enhedstakster. Herom optages der forhandlinger mellem de interesserede parter.

København, den 22. maj 1954.

Kaj Bundvad	**Olavi Kajala**	**Hj. Larsen**	**Rolf Edberg**
Niels Elgaard	**Uuno Hannula**	**Hans Borgen**	**Leif Cassel**
Einar P. Foss	**Eino Kilpi**	**Paul Ingebretsen**	**J. F. Grym**
Oluf Steen	**Yrjö Soini**	**Håkon Johnsen**	**Filip Kristensson**
	Ebba Östenson	**Sven Nielsen**	**Olof Pålsson**
Hans P. Gotrik	*Torsten Fraser*	*Alf Gunstram*	*Claes Huldigren*